

USTAWA

z dnia

2023 r.

o zmianie ustawy Prawo ochrony środowiska oraz ustawy o odpadach

Art. 1. W ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2022 r. poz. 2556 i 2687 oraz z 2023 r. poz. 877) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 293 w ust. 1 wyrazy „w wysokości 0,05” zastępuje się wyrazami „w wysokości 0,10”;
- 2) w art. 309:
  - a) w ust. 1 wyrazy „w wysokości 20-krotnej” zastępuje się wyrazami „w wysokości 40-krotnej”,
  - b) w ust. 2 wyrazy „w wysokości 0,1 jednostkowej” zastępuje się wyrazami „0,5 jednostkowej”;
- 3) w art. 315a w ust. 1 wyrazy „w wysokości od 50 000 zł do 500 000 zł” zastępuje się wyrazami „od 100 000 zł do 1 000 000zł”;
- 4) w art. 315e wyrazy „wynosi 15 zł” zastępuje się wyrazami „50 zł;
- 5) w art. 315f:
  - a) w ust. 1 wyrazy „1 000 zł” zastępuje się wyrazami „2 500 zł,
  - b) w ust. 2 wyrazy „500 000 zł” zastępuje się wyrazami „1 000 000 zł”;
- 6) w art. 400a w ust. 1 pkt 8 otrzymuje brzmienie:

„8) przedsięwzięcia obejmujące gospodarkę odpadami, w tym dofinansowanie kosztów akcji ratowniczych i gaśniczych w razie awarii lub katastrof związanych z funkcjonowaniem składowisk odpadów oraz

kosztów związanych z usuwaniem ich skutków, a także na ochronę ludności przed skutkami tych awarii lub katastrof;”;

7) po art. 410c dodaje się art. 410ca w brzmieniu:

„Art. 410ca. 1. Środki Narodowego Funduszu i wojewódzkich funduszy przeznacza się również na realizację zadań z zakresu ochrony środowiska w formie dofinansowania kosztów akcji ratowniczych i gaśniczych związanych z funkcjonowaniem składowisk odpadów oraz kosztów związanych z usuwaniem ich skutków, a także na finansowanie ochrony ludności przed skutkami awarii lub katastrof związanych z funkcjonowaniem tych składowisk.

2. Przeznaczenie środków na cele określone w ust. 1 następuje na wniosek właściwego wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, a w przypadku gdy awaria lub katastrofa związana z funkcjonowaniem składowiska odpadów obejmuje dwie lub więcej gmin – na wniosek właściwego starosty. Przepis stosuje się w przypadku, gdy realizacja zadań określonych w ust. 1 nie została sfinansowana w całości w ramach zabezpieczeń roszczeń, o których mowa w art. 125 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2023 r. poz. 1587).”.

Art. 2. W ustawie z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2023 poz. 1587) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 125:

a) w ust. 1 kropkę zastępuje się przecinkiem oraz dodaje się wyrazy „w tym z tytułu ponoszenia kosztów akcji ratowniczych i gaśniczych oraz usuwania ich skutków, a także na wypadek wystąpienia kosztów ochrony ludności przed skutkami awarii lub katastrof związanych z funkcjonowaniem składowisk odpadów.”,

b) w ust. 4 po wyrazach „szkód w środowisku” dodaje się wyrazy „w tym z tytułu ponoszenia kosztów akcji ratowniczych i gaśniczych oraz

usuwania ich skutków, a także wystąpienia kosztów ochrony ludności przed skutkami awarii lub katastrof związanych z funkcjonowaniem składowisk odpadów”;

2) w art. 127 w ust. 2 dodaje się na końcu zdanie w brzmieniu: „Na żądanie organu właściwego do wydania pozwolenia na budowę składowiska odpadów należy dołączyć dokument wskazujący na posiadany tytuł prawny do dysponowania całą nieruchomością.”;

3) w art. 131:

a) w ust. 1 wyrazy „niż 3 miesiące” zastępuje się wyrazami „niż 30 dni”,

b) w ust. 4 po wyrazach „i ich naprawie” dodaje się wyrazy „a także w razie konieczności poniesienia kosztów akcji ratowniczych i gaśniczych oraz usuwania ich skutków”;

4) w art. 194 ust. 3 – 5 wyrazy „nie mniej niż 1000 zł i nie może przekroczyć 1 000 000 zł” zastępuje się wyrazami „nie mniej niż 5000 zł i nie może przekroczyć 10 000 000 zł”;

5) w art. 194b w ust. 2 wyrazy „nie mniej niż 1000 zł i nie może przekroczyć 100 000 zł” zastępuje się wyrazami „nie mniej niż 5 000 zł i nie może przekroczyć 500 000 zł”;

6) w art. 195 wyrazy „w wysokości od 2000 zł do 10 000 zł” zastępuje się wyrazami „w wysokości od 5 000 zł do 50 000 zł”.

Art. 3. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Uzasadnienie

W myśl art. 136 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach podmiotem zarządzającym gminnym składowiskiem odpadów nie może być jednostka sektora finansów publicznych. Gmina może utworzyć podmiot niebędący taką jednostką w celu prowadzenia gminnego składowiska odpadów lub powierzyć wykonywanie praw i obowiązków zarządzającego gminnym składowiskiem odpadów podmiotowi niebędącemu jednostką sektora finansów publicznych na zasadach określonych w ustawie z dnia 20 grudnia 1996 r. o gospodarce komunalnej (Dz. U. z 2021 r. poz. 679). Z kolei, zgodnie z art. 135 ust. 1 tej ustawy zarządzający składowiskiem odpadów ponosi odpowiedzialność za całokształt działalności składowiska odpadów i jest obowiązany do realizacji wszystkich obowiązków wynikających z obowiązujących przepisów i decyzji, o których mowa w art. 128 ustawy (tj. pozwoleń na prowadzenie składowiska odpadów). Nie budzi wątpliwości, że do podmiotu prowadzącego składowisko odpadów mają zastosowanie inne przepisy dotyczące prowadzenia składowiska i wynikających z tego tytułu obowiązków.

Niezależnie od obowiązków, jakie ciążą na prowadzących składowiska odpadów z mocy ustawy o odpadach, w tym z tytułu ustanowienia zabezpieczeń na pokrycie kosztów związanych z prowadzeniem składowiska odpadów, zdarza się, że gminy ponoszą koszty (lub ich część) akcji ratowniczych i gaśniczych, jakie są prowadzone na składowiskach odpadów z powodu ich pożarów wywołanych zarówno samoistnym zapaleniem, jak i zapaleniem wywołanym działaniem osób trzecich (niejednokrotnie o charakterze przestępczym).

Projektowana ustawa ma na celu wprowadzenie zabezpieczeń przed takimi wypadkami, w szczególności przed przenoszeniem na gminy kosztów akcji ratowniczych i gaśniczych i usuwania ich skutków. W tym celu przewiduje się nowelizację ustaw Prawo ochrony środowiska oraz ustawy o odpadach

W pierwszej z nich proponuje się, by:

- opłata za składowanie odpadów bez uzyskania decyzji zatwierdzającej instrukcję prowadzenia składowiska odpadów wzrosła z kwoty 0,05 jednostkowej dobowej stawki opłaty do 0,10 (art. 293 ust. 1), co zasili Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej;
- finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej w ramach Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej obejmowało również dofinansowanie kosztów akcji ratowniczych i gaśniczych w razie awarii lub katastrof związanych z funkcjonowaniem składowisk odpadów (art. 400a ust. 1 pkt 8 oraz art. 410ca).

W drugiej z wymienionych ustaw proponuje się, by:

- zarządzający składowiskami odpadów byli zobowiązani także do ustanawiania zabezpieczeń roszczeń w celu ponoszenia kosztów akcji ratowniczych i gaśniczych oraz usuwania ich skutków (art. 125 ust. 1 i 4);
- podmiot ubiegający się o pozwolenie na budowę składowiska odpadów mógł być obowiązany – na żądanie właściwego organu - do dołączania do odpowiedniego wniosku również dokumentu poświadczającego tytuł prawny do nieruchomości, na której ma być posadowione składowisko odpadów, a nie tylko oświadczenia w tej sprawie (art. 127 ust. 2);
- by zarządzający składowiskiem był obowiązany do ustanowienia zabezpieczeń dotyczących jego funkcjonowania maksymalnie w terminie 30 dni od dnia w którym decyzja zatwierdzająca instrukcję prowadzenia składowiska stała się ostateczna – obowiązująca ustawa przewiduje aż trzy miesiące, co wydaje się być terminem zdecydowanie za odległym;
- negatywne skutki w funkcjonowaniu składowisk odpadów obejmowały również koszty akcji ratowniczych i gaśniczych oraz usuwania ich skutków, co powinno

mieć wpływ na przeznaczenie środków uruchamianych z zabezpieczeń roszczeń (art. 131 ust. 4).

Projekt ustawy zawiera także zmiany przewidujące dość radykalne podwyższenie kar i opłat związanych z naruszeniem przepisów obu nowelizowanych ustaw.

I tak w ustawie Prawo ochrony środowiska przewiduje się podwyższenie:

- opłaty jednostkowej za składowanie odpadów bez uzyskania decyzji zatwierdzającej instrukcję prowadzenia składowiska (art. 293 ust. 1);
- kar za wprowadzanie gazów lub pyłów do środowiska oraz za składowanie odpadów z naruszeniem wymaganych warunków (art. 309);
- kar za naruszenie przepisów art. 315a, art. 315 e oraz art. 315f ustawy.

A kolei w ustawie o odpadach przewiduje się podwyższenie kar administracyjnych za naruszenie przepisów art. 194 ust. 3-5, art. 194b ust. 2 oraz art. 195.

Przedmiot projektu nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Ustawa nowelizująca wejdzie w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Projektowana ustawa nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597), w związku z czym nie podlega notyfikacji zgodnie z przedmiotowymi przepisami.

Projektowana ustawa nie wymaga przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia, o których mowa w § 39 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2022 r. poz. 348).

Skutki wejścia w życie ustawy nie mogą być oszacowane, bowiem nie są możliwe do przewidzenia koszty związane z potencjalnymi nieprzewidywalnymi przypadkami konieczności prowadzenia akcji ratowniczych i gaśniczych w odniesieniu do składowisk odpadów.

Nie są możliwe również do oszacowania przychody z tytułu wymierzonych podwyższonych opłat oraz kar – zależy to w dużej mierze od sprawności organów, które są do tego uprawnione.